

Dz.U. 1987 nr 31 poz. 166**¹U S T A W A**
z dnia 10 października 1987 r.**o nasiennictwie**

W celu zaspokajania potrzeb gospodarki narodowej w zakresie biologicznych środków produkcji oraz umożliwiania rolnikom powszechnego stosowania dobrego materiału siewnego wartościowych odmian roślin uprawnych stanowi się, co następuje:

Rozdział 1
Przepisy ogólne**Art. 1.**

Ustawa reguluje sprawy:

- 1) hodowli i oceny odmian roślin uprawnych,
- 2) praw i obowiązków hodowców odmian roślin uprawnych oraz praw autorów odmian oryginalnych i osób prowadzących hodowlę odmian,
- 3) wytwarzania, stosowania, obrotu, oceny i kontroli materiału siewnego.

Art. 2.

1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) odmiana rośliny uprawnej, zwana dalej "odmianą" - zbiorowość roślin, która nadaje się do uprawy oraz odznacza się wyrównaniem i trwałością,
- 2) mieszańiec - odmianę wytwarzaną każdorazowo przez krzyżowanie składników rodzicielskich zgodnie z formułą mieszańca,
- 3) formuła mieszańca - słowne lub symboliczne określenie składników pierwotnych mieszańca oraz sposób i kolejność wykonywania krzyżowań tych składników przy wytwarzaniu mieszańca,
- 4) składnik pierwotny mieszańca - odmianę, ród, linię lub klon rośliny uprawnej, wykorzystywane przy rozpoczęciu cyklu wytwarzania mieszańca,
- 5) odmiana wyrównana - odmianę, która przy uwzględnieniu właściwego jej sposobu rozmnażania odpowiada wymogom co do zmienności właściwości poszczególnych roślin,
- 6) odmiana trwała - odmianę, która zachowuje swoje charakterystyczne właściwości po kolejnych rozmnożeniach lub na końcu właściwego jej cyklu rozmnożeń,
- 7) odmiana znana - odmianę:
  - a) aktualnie uprawianą lub
  - b) wpisaną albo zgłoszoną w Polsce do rejestru odmian roślin uprawnych bądź do księgi ochrony wyłącznego prawa do odmiany, lub

- c) wpisaną albo zgłoszoną do urzędowego wykazu odmian za granicą, lub
  - d) znajdującą się w ogólnie znanej krajowej albo zagranicznej kolekcji odmian, lub
  - e) opisaną w ogólnie dostępnej publikacji,
- 8) odmiana odrębna - odmianę różniącą się istotnie od innych znanych odmian co najmniej jedną właściwością ważną dla odróżnienia odmiany,
- 9) odmiana nowa - odmianę, której materiał siewny nie był oferowany do sprzedaży ani wprowadzony do obrotu za zgodą jej hodowcy lub jego następcy prawnego do dnia zgłoszenia wniosku o przyznanie wyłącznego prawa do odmiany:
- a) w Polsce - przez okres dłuższy od jednego roku,
  - b) za granicą - przez okres dłuższy od sześciu lat co do odmian winorośli lub drzew i ich podkładek, a przez okres dłuższy od czterech lat co do odmian innych roślin uprawnych,
- 10) wartość gospodarcza odmiany - korzyść, jaką odmiana przynosi lub może przynieść gospodarce narodowej, z uwzględnieniem przychodów, kosztów i ryzyka w różnych i zmiennych warunkach oraz wymagań związanych z wytwarzaniem, przerobem, obrotem i użytkowaniem produktów uzyskiwanych z odmiany,
- 11) hodowla roślin - dział nasiennictwa zajmujący się odmianami jako biologicznymi środkami produkcji, obejmujący:
- a) hodowlę twórczą, mającą na celu tworzenie nowych odmian,
  - b) hodowlę zachowawczą, mającą na celu utrzymywanie charakterystycznych właściwości oraz wyrównania i trwałości wytworzonych odmian,
- 12) hodowca odmiany, zwany dalej "hodowcą" - osobę prawną lub fizyczną, która jest właścicielem roślinnych materiałów hodowlanych i dokumentacji dotyczącej hodowli odmiany oraz prowadzi hodowlę tej odmiany,
- 13) autor odmiany oryginalnej, zwany dalej "autorem" - osobę fizyczną, która w sposób twórczy doprowadziła do wytworzenia odmiany oryginalnej, oceniła jej wartość gospodarczą, a w wypadku mieszańca - osobę, która:
- a) określiła jego formułę lub
  - b) w sposób twórczy doprowadziła do wyhodowania jednego lub więcej jego składników pierwotnych,
- 14) osoba prowadząca hodowlę odmiany - osobę fizyczną, która wykonuje samodzielnie lub kieruje pracami związanymi z hodowlą zachowawczą odmiany, a w wypadku mieszańca - osobę, która wykonuje te prace w odniesieniu do składnika pierwotnego mieszańca,
- 15) materiał siewny - rośliny lub ich części przeznaczone do siewu, sadzenia, szczepienia lub okulizacji,
- 16) materiał szkółkarski - materiał siewny drzew, krzewów i bylin,
- 17) kwalifikowany materiał siewny - materiał siewny o udokumentowanej tożsamości odmiany, uzyskany zgodnie z obowiązującymi wymaganiami jego wytwarzania i odpowiadający normom lub wymaganiom jakościowym,
- 18) warunkowo kwalifikowany materiał siewny - kwalifikowany materiał siewny odmiany zgłoszonej, lecz nie wpisanej jeszcze do rejestru,
- 19) sprawdzony materiał siewny - materiał siewny odpowiadający normom lub wymaganiom jakościowym,
- 20) obrót materiałem siewnym - nabycie lub przyjęcie w komis tego materiału w celu odprzedaży lub

sprzedaż nabytego materiału siewnego.

2. Rozróżnia się:

1) odmiany krajowe:

- a) oryginalne - wytworzone i hodowane w Polsce lub częściowo za granicą oraz odznaczające się odrębnością, wyrównaniem i trwałością,
- b) selekcyjonowane - wytworzone w Polsce lub za granicą i hodowane w Polsce oraz odznaczające się wyrównaniem i trwałością, a także tożsamością właściwości botanicznych z odmianą macierzystą,
- c) miejscowe - wytworzone w Polsce bez udziału autora w wyniku długotrwałego działania miejscowych czynników przyrodniczych i rolniczych oraz odznaczające się odrębnością, wyrównaniem i trwałością,

2) odmiany zagraniczne:

- a) oryginalne - wytworzone i hodowane za granicą oraz odznaczające się odrębnością, wyrównaniem i trwałością,
- b) selekcyjonowane - wytworzone i hodowane za granicą oraz odznaczające się wyrównaniem i trwałością, a także tożsamością właściwości botanicznych z odmianą macierzystą,
- c) miejscowe - wytworzone za granicą bez udziału autora w wyniku długotrwałego działania miejscowych czynników przyrodniczych i rolniczych oraz odznaczające się odrębnością, wyrównaniem i trwałością.

3. Przepisy ustawy dotyczące:

- 1) autora,
- 2) osoby fizycznej, która udzieliła pomocy przy wytworzeniu odmiany,
- 3) osoby prowadzącej hodowlę odmiany,
- 4) osoby fizycznej, która udzieliła pomocy przy prowadzeniu hodowli zachowawczej odmiany - stosuje się odpowiednio do dwóch lub więcej osób fizycznych.

4. Postępowanie w sprawach regulowanych w ustawie toczy się według przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Rozdział 2

Rejestracja odmian

Art. 3.

1. Tworzy się rejestr odmian, zwany dalej "rejestrem".

2. Rejestr jest urzędowym spisem odmian, których materiał siewny może być wprowadzony do obrotu.

3. Do rejestru wpisuje się:

- 1) oryginalne, selekcyjonowane i miejscowe odmiany roślin, których uprawa ma znaczenie dla gospodarki narodowej,
- 2) składniki pierwotne mieszańca wpisanego do rejestru, jeżeli nie wpisano ich już uprzednio jako odmian lub jako składników pierwotnych innego mieszańca.

4. Do rejestru mogą być również wpisane odmiany krajowe przeznaczone wyłącznie do uprawy za granicą.

Art. 4.

Warunkiem wpisania odmiany do rejestru jest:

- 1) odpowiednia dla gospodarki narodowej wartość gospodarcza odmiany,
- 2) prowadzenie hodowli zachowawczej odmiany oryginalnej lub selekcjonowanej, umożliwiające wytwarzanie materiału siewnego na potrzeby gospodarcze,
- 3) posiadanie przez hodowcę odpowiedniej ilości materiału siewnego do badań i rozmnożenia odmiany,
- 4) nadanie odmianie nazwy.

Art. 5.

1. Nazwa odmiany powinna zawierać znamiona odróżniające ją od nazw innych odmian tej samej lub pokrewnej rośliny uprawnej, wpisanych do rejestru lub objętych ochroną w kraju oraz w państwach będących członkami odpowiednich porozumień międzynarodowych, których Polska Rzeczpospolita Ludowa jest uczestnikiem.
2. Nazwa odmiany nie może wprowadzać w błąd co do właściwości odmiany, jej wartości gospodarczej, hodowcy, miejsca pochodzenia, ani składać się wyłącznie z cyfr, a także nie może naruszać praw osób trzecich do znaków towarowych oraz innych praw do używania oznaczeń materiału siewnego.
3. Nazwa odmiany podlega ochronie od dnia jej wpisania do rejestru. Ochrona nazwy trwa dopóty, dopóki materiał siewny odmiany jest w obrocie w Polsce.

Art. 6.

Każdy, kto ocenia, oferuje do sprzedaży, zbywa lub reklamuje materiał siewny odmiany wpisanej do rejestru albo udziela informacji dotyczących tej odmiany, jest obowiązany używać jej nazwy wpisanej do rejestru.

Art. 7.

1. Odmianę oryginalną wpisuje się do rejestru na wniosek hodowcy.
2. Hodowcą uprawnionym do zgłoszenia wniosku o wpisanie odmiany oryginalnej do rejestru jest:
  - 1) autor, który prowadzi hodowlę odmiany i jest właścicielem roślinnych materiałów hodowlanych oraz dokumentacji dotyczącej hodowli odmiany, lub
  - 2) pracodawca autora - jeżeli odmiana została wytworzona przez autora w ramach obowiązków wynikających ze stosunku pracy, lub
  - 3) zleceniodawca - jeżeli odmiana została wytworzona przez autora w wyniku wykonania umowy, chyba że strony postanowiły inaczej.
3. Odmianę selekcionowaną wpisuje się do rejestru na wniosek jej hodowcy, a odmianę miejscową - na wniosek osoby, która zamierza wprowadzić do obrotu jej materiał siewny.
4. W wypadku zgłoszenia do rejestru jednakowych odmian oryginalnych lub miejscowych, do rejestru wpisuje się odmianę zgłoszoną wcześniej.

Art. 8.

Rejestr prowadzi Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych, zwany dalej "Centralnym

Ośrodkiem".

Art. 9.

1. Centralny Ośrodek przeprowadza badanie i ocenę odmiany zarówno przed wpisaniem, jak i po wpisaniu jej do rejestru.
2. Centralny Ośrodek odstąpi od badania i oceny odmiany, jeżeli już z wniosku o wpisanie jej do rejestru wynika, że nie zostały spełnione warunki wymagane do wpisania.
3. Na podstawie wyników badań i oceny odmiany Centralny Ośrodek wpisuje lub odmawia wpisania jej do rejestru.
4. Po wpisaniu odmiany do rejestru Centralny Ośrodek wydaje zgłaszającemu świadectwo stwierdzające wpis oraz że odmiana jest oryginalna, selekcyonowana lub miejscowa.

Art. 10.

1. Hodowca odmiany zgłoszonej do rejestru jest obowiązany:
  - 1) nadać jej nazwę,
  - 2) dostarczać nieodpłatnie i na własny koszt materiał siewny do jej badania.
2. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się również po wpisaniu odmiany do rejestru.
3. Jeżeli niezbędnym warunkiem wykonania porozumień międzynarodowych jest badanie za granicą krajowej odmiany wpisanej do rejestru, hodowca jest obowiązany na żądanie Centralnego Ośrodka dostarczyć odpłatnie materiał siewny odmiany do tych badań.

Art. 11.

1. Wpisanie odmiany do rejestru oraz utrzymywanie jej wpisu w rejestrze podlega opłacie rejestrowej.
2. Opłatę rejestrową za odmiany zagraniczne pobiera się w walucie obcej lub polskiej pochodzącej z udokumentowanego źródła.
3. W wypadkach uzasadnionych względami gospodarczymi lub jeżeli wynika to z porozumień międzynarodowych, których Polska Rzeczpospolita Ludowa jest uczestnikiem, Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej może zwolnić całkowicie lub częściowo od opłaty rejestrowej.

Art. 12.

1. Centralny Ośrodek skreśla odmianę z rejestru, jeżeli:
  - 1) uległy zmianie jej właściwości określone przy wpisaniu do rejestru,
  - 2) utraciła wyrównanie albo trwałość,
  - 3) nie ma już wartości gospodarczej odpowiedniej dla gospodarki narodowej,
  - 4) hodowca:
    - a) zaprzestał prowadzenia hodowli zachowawczej odmiany,
    - b) zgłosił wniosek o skreślenie jej z rejestru.
2. Centralny Ośrodek może skreślić odmianę z rejestru, jeżeli hodowca:
  - 1) nie dostarcza materiału siewnego lub informacji niezbędnych do jej badania i oceny,
  - 2) zalega ponad sześć miesięcy z uiszczeniem opłaty rejestrowej,

- 3) nie zezwolił na przeprowadzenie lustracji hodowli zachowawczej odmiany,
- 4) zaprzestał wytwarzania materiału siewnego odmiany.

Art. 13.

1. Wpisanie odmiany do rejestru, odmowa wpisania, skreślenie odmiany z rejestru oraz uznanie odmiany za oryginalną, selekcionowaną lub miejscową następuje w drodze decyzji, po zasięgnięciu opinii komisji.
2. Komisje, w skład których wchodzi specjalisci, przedstawiciele instytucji zainteresowanych użytkowaniem odmian oraz społeczno-zawodowych organizacji rolników, tworzy i znosi oraz powołuje i odwołuje ich członków Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej.
3. Od decyzji, o których mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Art. 14.

1. W razie zgłoszenia przez osobę nieuprawnioną wniosku o wpisanie lub w razie wpisania odmiany oryginalnej do rejestru na wniosek tej osoby, hodowca uprawniony do zgłoszenia wniosku o wpisanie odmiany do rejestru może żądać odmowy wpisania lub skreślenia jej z rejestru.
2. Niezależnie od żądania, o którym mowa w ust. 1, hodowca uprawniony do zgłoszenia wniosku o wpisanie odmiany oryginalnej do rejestru może żądać wpisania odmiany do rejestru, z tym że za datę zgłoszenia tego wniosku przyjmuje się datę zgłoszenia wniosku przez osobę nieuprawnioną.

Art. 15.

Kto, nie będąc do tego uprawniony, uzyskał wpisanie odmiany oryginalnej do rejestru, jest obowiązany wydać hodowcy tej odmiany uzyskane korzyści i naprawić wyrządzoną szkodę na zasadach ogólnych.

Art. 16.

1. Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej określa w drodze rozporządzenia:
  - 1) rośliny uprawne, których odmiany wpisuje się do rejestru,
  - 2) szczegółowe wymagania obowiązujące przy zgłaszaniu, wpisywaniu i skreślaniu odmian z rejestru, nadawaniu im nazw oraz w badaniu i ocenie odmian,
  - 3) szczegółowy zakres i zasady działania komisji, o których mowa w art. 13 ust. 1.
2. Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów ustala w drodze rozporządzenia wysokość i sposób pobierania opłat rejestrowych oraz walutę, w jakiej opłaty te są pobierane.

Rozdział 3

Wyłączne prawo do odmiany

Art. 17.

1. Hodowcy nowej odmiany oryginalnej przysługuje wyłączne prawo zarobkowego z niej korzystania, zwane

dalej "wyłącznym prawem".

2. Wyłączne prawo rozpoczyna się od dnia wpisania odmiany do księgi ochrony wyłącznego prawa, zwanej dalej "księgą", i trwa 20 lat.
3. Do księgi na wniosek hodowcy wpisuje się odmiany i nowe oryginalne składniki pierwotne mieszańca wpisanego do księgi. Przepisy art. 7 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
4. Księgę prowadzi Centralny Ośrodek.
5. Po wpisaniu odmiany do księgi Centralny Ośrodek wydaje hodowcy świadectwo stwierdzające uzyskanie przez niego wyłącznego prawa.

Art. 18.

1. Wyłączne prawo obejmuje:
  - 1) prowadzenie hodowli zachowawczej odmiany,
  - 2) wytwarzanie kwalifikowanego materiału siewnego odmiany w celu jego zbywania,
  - 3) oferowanie do sprzedaży oraz zbywanie kwalifikowanego materiału siewnego odmiany,
  - 4) używanie odmiany do powtarzalnego wytwarzania materiału siewnego innej odmiany.
2. Wyłączne prawo do odmiany rośliny ozdobnej obejmuje również wytwarzanie i zbywanie roślin lub ich części, zwykle zbywanych w celach innych niż wytwarzanie materiału siewnego, jeżeli ma się ich używać do wytwarzania i zbywania tego materiału.
3. Wykorzystanie odmiany oryginalnej jako źródła zmienności właściwości roślin do wytwarzania innych odmian oryginalnych w celach zarobkowych nie stanowi naruszenia wyłącznego prawa.

Art. 19.

Hodowca, któremu przysługuje wyłączne prawo, korzysta również z innych praw do tej odmiany wynikających z porozumień międzynarodowych, których Polska Rzeczpospolita Ludowa jest uczestnikiem.

Art. 20.

1. Przed wpisaniem odmiany do księgi Centralny Ośrodek przeprowadza jej badanie; badanie odmiany może być przeprowadzane również po wpisaniu jej do księgi.
2. Badanie odmiany oryginalnej zgłoszonej do księgi i utrzymywanie jej wpisu w księdze podlega opłacie, zwanej dalej "opłatą za ochronę".
3. Opłatę za ochronę odmian zagranicznych pobiera się w walucie obcej lub polskiej pochodzącej z udokumentowanego źródła.

Art. 21.

1. Odmianę wpisuje się do księgi, jeżeli:
  - 1) jest nowa, odrębna, wyrównana i trwała,
  - 2) ma nazwę odpowiadającą wymaganiom określonym w art. 5 ust. 1 i 2,
  - 3) hodowca dokonał czynności związanych ze zgłoszeniem jej do księgi oraz uiszczył opłatę za ochronę.
2. Hodowca odmiany zgłoszonej lub wpisanej do księgi jest obowiązany dostarczać nieodpłatnie i na własny koszt materiał siewny oraz udzielać informacji niezbędnych do badania odmiany.

3. Nazwa odmiany wpisanej do księgi podlega ochronie.
4. Przepisy art. 6 stosuje się odpowiednio.

Art. 22.

1. Pierwszeństwo do przyznania wyłącznego prawa ustala się według daty zgłoszenia wniosku o wpisanie odmiany do księgi.
2. Hodowca, który złożył wniosek o uzyskanie ochrony za granicą wyłącznego prawa do tej odmiany, może korzystać w Polsce z pierwszeństwa, o którym mowa w ust. 1, w okresie dwunastu miesięcy od dnia najwcześniejszego złożenia wniosku za granicą.
3. Przepis ust. 2 dotyczy wniosków złożonych w państwach będących członkami odpowiednich porozumień międzynarodowych, których Polska Rzeczpospolita Ludowa jest uczestnikiem.

Art. 23.

1. Centralny Ośrodek w drodze decyzji wpisuje lub odmawia wpisania odmiany do księgi, a także skreśla ją z księgi lub stwierdza nieważność wpisania.
2. Centralny Ośrodek stwierdza nieważność wpisania odmiany do księgi, jeżeli odmiana nie była odrębna lub nowa w dniu jej wpisania.
3. Do skreślenia odmiany z księgi stosuje się odpowiednio przepisy art. 12 ust. 1 pkt 1, 2 i 4 lit. b) oraz ust. 2 pkt 1, 2 i 4.
4. Od decyzji, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługuje odwołanie do Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Art. 24.

1. Kto, nie będąc do tego uprawniony, uzyskał korzyści z wpisu odmiany do księgi, jest obowiązany zwrócić hodowcy uzyskane korzyści oraz naprawić wyrządzoną mu szkodę na zasadach ogólnych, a w szczególności na żądanie hodowcy powinien ogłosić w czasopiśmie stosowne oświadczenie.
2. Przepisy art. 14 stosuje się odpowiednio.
3. Sąd lub Państwowy Arbitraż Gospodarczy, rozstrzygający w sprawie o naruszenie wyłącznego prawa, może na wniosek hodowcy orzec o wydaniu hodowcy roślinnych materiałów hodowlanych i dokumentacji dotyczącej hodowli odmiany lub wytwarzania jej materiału siewnego.

Art. 25.

1. Wyłączne prawo jest zbywalne i dziedziczne.
2. Umowa o przeniesieniu wyłącznego prawa jest skuteczna wobec osób trzecich z dniem zarejestrowania w księdze zmiany wyłącznie uprawnionego hodowcy.

Art. 26.

1. W razie wytworzenia odmiany oryginalnej przez dwóch lub więcej hodowców, wyłączne prawo przysługuje im łącznie.
2. Po wpisaniu odmiany do księgi każdy ze współuprawnionych może bez zgody pozostałych współuprawnionych korzystać z wyłącznego prawa i dochodzić roszczeń z powodu jego naruszenia, z tym że

do przeniesienia, udzielenia licencji lub innego rozporządzenia wspólnym prawem jest potrzebna zgoda wszystkich współuprawnionych. Współuprawnieni mogą inaczej regulować wzajemne prawa i obowiązki.

3. W wypadkach nie uregulowanych w ust. 2 stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego o współwłasności w częściach ułamkowych.

Art. 27.

1. Hodowca, któremu przysługuje wyłączne prawo, może w drodze umowy udzielić innej osobie upoważnienia (licencji) do korzystania z tego prawa (umowa licencyjna). Licencja stanowi obciążenie wyłącznego prawa.
2. Umowa licencyjna wymaga zachowania formy pisemnej.
3. Jeżeli w umowie licencyjnej nie postanowiono inaczej, licencjobiorca ma prawo niewyłącznego korzystania ze wszystkich uprawnień licencjodawcy wymienionych w art. 18 ust. 1 i 2 oraz w art. 19 (licencja pełna).
4. Korzystający z licencji pełnej może udzielić sublicencji tylko za zgodą hodowcy wyrażoną w formie pisemnej.
5. Jeżeli w umowie licencyjnej nie postanowiono inaczej, udzielenie licencji nie wyklucza możliwości udzielenia dalszej licencji na korzystanie z wyłącznego prawa, a także jednoczesnego korzystania z wyłącznego prawa przez hodowcę (licencja niewyłączna).
6. Umowa licencyjna może ograniczać uprawnienia licencjobiorcy w szczególności co do czasu, obszaru, wielkości produkcji lub zbytu materiału siewnego.
7. W razie udzielenia licencji obejmującej uprawnienie do prowadzenia hodowli zachowawczej odmiany, umowa staje się skuteczna wobec osób trzecich z dniem wpisania jej do księgi.
8. Licencjobiorca wyłączny może na równi z licencjodawcą dochodzić roszczeń z powodu naruszenia wyłącznego prawa, chyba że umowa licencyjna stanowi inaczej.

2

Art. 29.

1. Jeżeli ani hodowca, któremu przysługuje wyłączne prawo, ani licencjobiorca:
  - 1) nie wytwarzają lub nie wprowadzają do obrotu materiału siewnego odmiany w ilości lub w terminach odpowiadających potrzebom gospodarki narodowej lub
  - 2) nie oferują licencji umożliwiającym innym osobom zaspokajanie potrzeb, o których mowa w pkt 1, lub
  - 3) uzależniają udzielenie licencji od spełnienia nieuzasadnionych warunków,Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej może w drodze decyzji udzielić innej osobie licencji przymusowej na korzystanie z wyłącznego prawa, z wyjątkiem prowadzenia hodowli zachowawczej odmiany.
2. Licencja przymusowa ma charakter niewyłączny i nie ogranicza prawa hodowcy do udzielania licencji określonej w art. 27 ust. 1 i 4.
3. Do licencji przymusowej stosuje się odpowiednio przepis art. 27 ust. 6.
4. Osoba korzystająca z licencji przymusowej jest obowiązana do uiszczania opłaty licencyjnej na rzecz hodowcy.
5. Decyzja, o której mowa w ust. 1, określa w szczególności: obowiązki licencjobiorcy, zakres i czas trwania licencji, wysokość opłaty licencyjnej oraz sposób jej zapłaty.
6. Na decyzję, o której mowa w ust. 1, służy skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 30.

1. Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej określa w drodze rozporządzenia wykaz roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do księgi, oraz szczegółowe wymagania obowiązujące przy zgłaszaniu, wpisywaniu i skreślaniu odmiany z księgi, a także w ich badaniu.
2. Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów określa w drodze rozporządzenia wysokość i sposób pobierania opłat za ochronę oraz walutę, w jakiej opłaty te są pobierane.
3. Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej może rozszerzyć w drodze rozporządzenia prawa hodowców związane z ochroną wyłącznego prawa, jeżeli wynika to z porozumień międzynarodowych, których Polska Rzeczpospolita Ludowa jest uczestnikiem.

Rozdział 4**Prawa autorów i osób prowadzących hodowlę odmiany****Art. 31.**

1. Autorowi krajowej odmiany oryginalnej wpisanej do rejestru przysługuje świadectwo autorskie oraz premia autorska.
2. Świadectwo autorskie wydaje Centralny Ośrodek.
3. Pierwszeństwo uznania osoby za autora krajowej odmiany oryginalnej ustala się według daty zgłoszenia wniosku o wpisanie odmiany do rejestru.
4. Osobie fizycznej, która udzieliła pomocy przy wytworzeniu krajowej odmiany oryginalnej wpisanej do rejestru, przysługuje - z zastrzeżeniem ust. 5 - pomocnicza premia autorska.
5. Pomocnicza premia autorska nie przysługuje:
  - 1) osobie fizycznej zatrudnionej na podstawie umowy zlecenia,
  - 2) kierownikom i pracownikom administracyjnym jednostek organizacyjnych, w których wytworzono odmianę, jeżeli nie wykonują oni czynności pomocniczych związanych bezpośrednio z jej wytworzeniem.
6. Premie, o których mowa w ust. 1 i 4, nie przysługują osobie fizycznej będącej pracownikiem lub właścicielem zagranicznej jednostki organizacyjnej współpracującej przy wytworzeniu krajowej odmiany oryginalnej.
7. Premie autorskie i pomocnicze premie autorskie są dziedziczne, nie powodują zawieszenia prawa do emerytury lub renty i nie podlegają opodatkowaniu.

Art. 32.

1. Premię autorską i pomocniczą premię autorską przyznaje się na podstawie oceny wartości gospodarczej odmiany oraz stopnia trudności jej wytworzenia.
2. Premia autorska przysługuje za okres od wpisania odmiany do rejestru do końca roku, w którym po raz ostatni kwalifikowany materiał siewny odmiany znajduje się w obrocie, jednak za okres nie dłuższy niż dwadzieścia lat.
3. Premia autorska składa się z zaliczki wypłacanej w okresie dwunastu miesięcy licząc od dnia wpisania

odmiany do rejestru oraz z rat za kolejne roczne okresy. Pierwszy okres obliczeniowy rozpoczyna bieg od dnia wpisania odmiany do rejestru.

4. Pomocnicza premia autorska przysługuje za okres sześciu lat od wpisania odmiany do rejestru. Jeżeli wycofano z obrotu kwalifikowany materiał siewny odmiany przed upływem sześciu lat po wpisaniu odmiany do rejestru, pomocnicza premia autorska przysługuje za okres, w którym kwalifikowany materiał siewny odmiany znajdował się w obrocie. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio.
5. Premię autorską ustala się w oparciu o:
  - 1) wartość sprzedanego w kraju i za granicą kwalifikowanego materiału siewnego odmiany - w walucie polskiej,
6. Pomocniczą premię autorską ustala się w oparciu o wartość sprzedanego w kraju i za granicą kwalifikowanego materiału siewnego odmiany - w walucie polskiej.

Art. 33.

1. Osobie prowadzącej hodowlę krajowej odmiany oryginalnej lub selekcyjonowanej wpisanej do rejestru przysługuje coroczna premia hodowlana za okres prowadzenia hodowli zachowawczej odmiany.
2. Osobie fizycznej, która udzieliła pomocy przy prowadzeniu hodowli zachowawczej odmiany wpisanej do rejestru, przysługuje coroczna pomocnicza premia hodowlana.
3. Premię hodowlaną i pomocniczą premię hodowlaną ustala się na podstawie oceny wartości gospodarczej odmiany oraz stopnia trudności jej hodowli zachowawczej.
4. Przepisy art. 31 ust. 5 oraz art. 32 ust. 5 pkt 1 stosuje się odpowiednio.
5. Premie hodowlane i pomocnicze premie hodowlane są dziedziczne i nie powodują zawieszenia prawa do emerytury lub renty.

Art. 34.

1. Premie autorskie i pomocnicze premie autorskie ustala i wypłaca Centralny Ośrodek.
2. Premie hodowlane i pomocnicze premie hodowlane ustalają i wypłacają hodowcy.

Art. 35.

Wypłacone premie, o których mowa w art. 31-34, nie podlegają zwrotowi, chyba że korzyść uzyskano w wyniku karalnego czynu.

Art. 36.

1. Kto, nie będąc do tego uprawniony, uzyskał świadectwo autorskie lub premie, o których mowa w art. 31-34, jest obowiązany wydać uprawnionemu uzyskane korzyści i naprawić wyrządzoną szkodę na zasadach ogólnych.
2. Osoby uprawnione do premii, o których mowa w art. 31-34, mogą dochodzić roszczeń o premie przed sądem wojewódzkim właściwym ze względu na siedzibę jednostki zobowiązanej do zapłaty premii. Osoby te nie mają obowiązku uiszczania kosztów sądowych.

Art. 37.

Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady ustalania i wypłacania premii, o których mowa w art. 31-34.

Rozdział 5**Wytwarzanie i stosowanie materiału siewnego****Art. 38.**

1. W celu stworzenia warunków niezbędnych do wytwarzania kwalifikowanego materiału siewnego ziemniaka mogą być tworzone rejony zamknięte, z których każdy powinien obejmować obszar co najmniej jednej wsi.
2. W rejonie zamkniętym wytwarzanie kwalifikowanego materiału siewnego ziemniaka powinno obejmować co najmniej 40% powierzchni uprawy ziemniaka.

Art. 39.

1. Wojewódzka rada narodowa w drodze uchwały:
  - 1) tworzy i znosi rejony zamknięte,
  - 2) ustala osoby prawne organizujące na zasadzie wyłączności wytwarzanie ziemniaka i skup kwalifikowanego materiału siewnego ziemniaka w tych rejonach,
  - 3) określa obowiązki posiadaczy gruntów rolnych w rejonie zamkniętym, niezbędne do wytwarzania kwalifikowanego materiału siewnego ziemniaka.
2. Uchwałę, o której mowa w ust. 1, ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym.
3. Osoby prawne, o których mowa w ust. 1 pkt 2, w rejonach zamkniętych są obowiązane do:
  - 1) lustracji upraw ziemniaka,
  - 2) fachowego doradztwa oraz szkolenia osób uprawiających ziemniaka,
  - 3) sprzedaży posiadaczom gruntów rolnych kwalifikowanego materiału siewnego ziemniaka w ilości niezbędnej do sadzenia.
4. Posiadacze gruntów rolnych w rejonie zamkniętym są obowiązani do:
  - 1) stosowania wyłącznie materiału siewnego ziemniaka o zdrowotności odpowiadającej materiałowi kwalifikowanemu,
  - 2) umożliwiania przeprowadzania lustracji upraw ziemniaka przez osoby prawne, o których mowa w ust. 1 pkt 2,
  - 3) nabywania kwalifikowanego materiału siewnego do obsadzania całej powierzchni uprawy ziemniaka, jeżeli nie mają własnego materiału siewnego o zdrowotności odpowiadającej materiałowi kwalifikowanemu.

Art. 40.

1. Wytwarzanie:
  - 1) materiału szkółkarskiego drzew owocowych i roślin jagodowych, z wyjątkiem poziomek,
  - 2) grzybni grzybów uprawnych

wymaga zezwolenia terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw rolnictwa stopnia wojewódzkiego.

2. Zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, nie wymaga wytwarzanie:
  - 1) materiału szkółkarskiego i grzybni grzybów uprawnych przez hodowców w odniesieniu do hodowanych przez nich odmian,
  - 2) na własne potrzeby.
3. Zbywany lub oferowany do sprzedaży może być tylko kwalifikowany materiał szkółkarski drzew owocowych i roślin jagodowych, z wyjątkiem poziomek.

Art. 41.

1. W celu ochrony roślinnych materiałów hodowlanych i upraw nasiennych przed szkodliwym działaniem innych roślin uprawnych, innych odmian lub upraw porażonych chorobami wojewódzka rada narodowa może w drodze uchwały ustanowić zakaz uprawiania niektórych roślin uprawnych lub ich odmian oraz stosowania materiału siewnego o nieodpowiedniej zdrowotności na gruntach rolnych położonych w pobliżu upraw hodowlanych lub nasiennych. Uchwałę tę ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym.
2. Zakaz powinien być ustanowiony i podany do wiadomości w takim terminie, aby mógł być uwzględniony przed dokonaniem zasiewu lub sadzenia na gruntach rolnych objętych tym zakazem.
3. Warunkiem ustanowienia zakazu jest zapewnienie posiadaczom gruntów rolnych nabycia potrzebnych ilości materiału siewnego odpowiedniej zdrowotności innych roślin uprawnych lub innych odmian.
4. Jeżeli pomimo zakazu dokonano zasiewu lub sadzenia nieodpowiednim materiałem siewnym, ⁴terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw rolnictwa stopnia podstawowego może nakazać posiadaczowi gruntu rolnego zniszczenie w określonym terminie tych zasiewów lub nasadzeń.

Art. 42.

1. Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów w wypadkach uzasadnionych potrzebami gospodarczymi może ustanowić bonifikatę w cenie nabywanego materiału siewnego dla posiadaczy gruntów rolnych nabywających ten materiał do siewu lub sadzenia.
2. Przepis ust. 1 nie dotyczy nabywania kwalifikowanego materiału siewnego przeznaczonego do dalszego wytwarzania tego materiału.
3. Bonifikata, o której mowa w ust. 1, jest stosowana przy sprzedaży materiału siewnego do siewu lub sadzenia, dokonywanej przez osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne uprawnione do prowadzenia obrotu materiałem siewnym.
4. Osobom fizycznym i jednostkom organizacyjnym, o których mowa w ust. 3, przysługuje zwrot udzielonych bonifikat.
5. Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów określa w drodze rozporządzenia stawki bonifikat, o których mowa w ust. 1.

Art. 43.

1. Jeżeli niestosowanie kwalifikowanego materiału siewnego zbóż (żyta, pszenżyta, pszenicy, jęczmienia i owsa) oraz ziemniaka może być przyczyną znacznego zmniejszenia plonów lub pogorszenia jakości produktów roślinnych, wojewódzka rada narodowa może ustanowić w drodze uchwały obowiązek

- jednorazowego zastosowania kwalifikowanego materiału siewnego przez posiadaczy gospodarstw rolnych w województwie lub na określonych obszarach województwa. Uchwałę tę ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym.
2. W wypadku ustanowienia obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewódzka rada narodowa ustala zasady i tryb obowiązkowego zastosowania kwalifikowanego materiału siewnego, a w szczególności określa:
    - 1) które rośliny uprawne są objęte obowiązkiem,
    - 2) rok, w którym zastosowanie kwalifikowanego materiału siewnego poszczególnych roślin uprawnych będzie obowiązywać w poszczególnych wsiach lub gminach,
    - 3) osoby prawne prowadzące sprzedaż kwalifikowanego materiału siewnego,
    - 4) wypadki, w których posiadacze gospodarstw rolnych są lub mogą być zwolnieni od obowiązku zastosowania kwalifikowanego materiału siewnego.
  3. Wojewódzka rada narodowa może ustanowić na tym samym obszarze i w odniesieniu do tych samych roślin uprawnych ponowny obowiązek zastosowania kwalifikowanego materiału siewnego nie wcześniej niż po pięciu latach.
  4. Przepisy art. 42 ust. 1, 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 6

Obrót materiałem siewnym i krajowa rezerwa nasienna

Art. 44.

Obrót materiałem siewnym mogą prowadzić:

- 1) hodowcy w odniesieniu do materiału siewnego hodowanych przez siebie odmian,
- 2) jednostki gospodarki uspołecznionej, do których statutowej działalności należy prowadzenie obrotu materiałem siewnym,
- 3) osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne posiadające zezwolenie na prowadzenie obrotu materiałem siewnym, wydane przez terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw rolnictwa stopnia wojewódzkiego.

Art. 45.

1. Do obrotu dopuszcza się:

- 1) kwalifikowany materiał siewny odmian wpisanych do rejestru,
- 2) kwalifikowany materiał siewny odmian skreślonych z rejestru, nie dłużej jednak niż przez okres trzech lat po roku, w którym odmiana została skreślona,
- 3) sprawdzony materiał siewny tych roślin uprawnych, których odmiany nie wpisuje się do rejestru,
- 4) kwalifikowany materiał siewny w celu rozmnażania na eksport:
  - a) odmian zagranicznych nie wpisanych do rejestru,
  - b) odmian krajowych wpisanych do rejestru z przeznaczeniem wyłącznie do uprawy za granicą.

2. Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej może w wypadkach uzasadnionych potrzebami gospodarczymi zezwolić na dopuszczenie do obrotu:

- 1) kwalifikowanego materiału siewnego odmian nie wpisanych do rejestru,
- 2) kwalifikowanego materiału siewnego odmian, o których mowa w ust. 1 pkt 4, jeżeli ten materiał siewny ma być przeznaczony do stosowania w kraju,
- 3) warunkowo kwalifikowanego materiału siewnego,
- 4) sprawdzonego materiału siewnego roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do rejestru.

Art. 46.

1. Terenowy organ administracji państwowej o właściwości ogólnej stopnia wojewódzkiego może w drodze zarządzenia zakazać na określonym obszarze województwa prowadzenia obrotu materiałem siewnym odmiany o nieodpowiedniej wartości gospodarczej na tym obszarze. Zarządzenie to ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym.
2. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, wydaje się na wniosek Centralnego Ośrodka lub innych zainteresowanych po zasięgnięciu opinii społeczno-zawodowych organizacji rolników. Wniosek powinien uwzględniać wyniki oceny odmian oraz inne dane, informacje i opinie dotyczące wartości gospodarczej odmiany, której ma dotyczyć zakaz prowadzenia obrotu.
3. Wniosek nie uwzględniony może być złożony ponownie po upływie roku i powinien zawierać dodatkowe dane, informacje i opinie dotyczące wartości gospodarczej odmiany.
4. Zakaz prowadzenia obrotu obowiązuje od dnia jego ogłoszenia, a w odniesieniu do odmiany, której materiał siewny znajdował się w obrocie na obszarze, o którym mowa w ust. 1 - w rok po jego ogłoszeniu.
5. W razie ustanowienia zakazu prowadzenia obrotu materiałem siewnym odmiany o nieodpowiedniej wartości gospodarczej (ust. 1), nie stosuje się bonifikat, o których mowa w art. 42.

Art. 47.

1. Tworzy się krajową rezerwę nasienną.
2. Dysponentem krajowej rezerwy nasiennej jest Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej.
3. Krajową rezerwę nasienną stanowią zapasy materiału siewnego przeznaczonego do siewu w razie nieurodzaju, klęsk żywiołowych oraz na eksport.
4. Materiał siewny krajowej rezerwy nasiennej przechowują odpłatnie osoby fizyczne i prawne wytwarzające ten materiał lub prowadzące nim obrót.

Art. 48.

Materiał siewny powinien być przechowywany w warunkach sprzyjających utrzymaniu jego wartości siewnej.

Art. 49.

Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej może określać w drodze rozporządzenia szczególne warunki, jakie powinny być spełnione w przechowywaniu i obrocie materiałem siewnym.

Rozdział 7

Oплата hodowlana

Art. 50.

1. Ustanawia się opłatę hodowlaną.
2. Opłata hodowlana stanowi część wpływów finansowych ze sprzedaży materiału siewnego w obrocie oraz ze sprzedaży kwalifikowanego materiału siewnego przez producenta osobom fizycznym lub jednostkom organizacyjnym nie prowadzącym obrotu materiałem siewnym.
3. Opłaty hodowlanej nie uiszcza się od sprzedaży warunkowo kwalifikowanego materiału siewnego i od materiału siewnego składników mieszańca.
4. Wpływy z opłaty hodowlanej są przeznaczone na finansowanie hodowli roślin oraz badań i innej działalności przyczyniającej się do zwiększenia efektów gospodarczych tej hodowli.

Art. 51.

1. Opłatę hodowlaną uiszczają:
  - 1) osoby fizyczne i jednostki organizacyjne prowadzące obrót materiałem siewnym - od materiału siewnego sprzedanego:
    - a) producentom do siewu, sadzenia, szczepienia lub okulizacji,
    - b) do sprzedaży detalicznej,
    - c) na eksport,
  - 2) producenci materiału siewnego, jeżeli sprzedali go osobom fizycznym lub jednostkom organizacyjnym nie prowadzącym obrotu materiałem siewnym.
2. Przepis ust. 1 pkt 1 nie dotyczy osób fizycznych i jednostek organizacyjnych prowadzących wyłącznie sprzedaż detaliczną materiału siewnego kupionego od innych osób fizycznych i jednostek organizacyjnych prowadzących obrót.

Art. 52.

Podstawą ustalania opłaty hodowlanej jest cena skupu materiału siewnego w obrocie.

Art. 53.

Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej może w indywidualnych wypadkach, szczególnie uzasadnionych względami gospodarczymi, zwalniać całkowicie lub częściowo z obowiązku uiszczenia opłaty hodowlanej pochodzącej ze sprzedaży kwalifikowanego materiału siewnego odmian zagranicznych i sprawdzonego materiału siewnego.

Art. 54.

1. Opłatę hodowlaną ze sprzedaży:
  - 1) kwalifikowanego materiału siewnego odmian zagranicznych i krajowych odmian miejscowych oraz sprawdzonego materiału siewnego uiszcza się na rzecz Fundusz Nasiennictwa,
  - 2) kwalifikowanego materiału siewnego odmiany krajowej wpisanej do rejestru uiszcza się na rzecz

hodowcy tej odmiany.

2. Opłatę hodowlaną za sprzedany w ciągu kwartału materiał siewny uiszcza się w terminie do końca miesiąca po zakończeniu kwartału.

Art. 55.

Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady obliczania opłaty hodowlanej i stawki tej opłaty.

5

Rozdział 9

Ocena i kontrola materiału siewnego. Inspekcja Nasienna

Art. 59.

1. Ocena materiału siewnego polega na sprawdzaniu czy uprawy nasienne odpowiadają wymaganiom obowiązującym w wytwarzaniu kwalifikowanego materiału siewnego oraz czy materiał siewny odpowiada normom lub wymaganiom jakościowym.
2. Ocena materiału siewnego obejmuje sprawdzanie:
  - 1) upraw nasiennych, zwane dalej "oceną polową",
  - 2) jakości nasion, zwane dalej "oceną laboratoryjną",
  - 3) zdrowotności sadzeniaków ziemniaka lub innego materiału siewnego, zwane dalej "oceną weryfikacyjną",
  - 4) tożsamości oraz czystości odmianowej materiału siewnego, zwane dalej "oceną porównawczą",
  - 5) cech zewnętrznych materiału siewnego, zwane dalej "oceną cech zewnętrznych".
3. Oceny materiału siewnego dokonuje się na wniosek zainteresowanego.

Art. 60.

1. Na podstawie wyników oceny materiału siewnego wydaje się świadectwo o uznaniu lub o odmowie uznania go za kwalifikowany, warunkowo kwalifikowany lub sprawdzony, zwane dalej "świadectwem".
2. Za kwalifikowany może być uznany materiał siewny:
  - 1) odmian wpisanych do rejestru,
  - 2) odmian skreślonych z rejestru - przez okres dwóch lat po roku, w którym odmiana została skreślona,
  - 3) dopuszczony do obrotu na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 45 ust. 2 pkt 1,
  - 4) wytwarzany z przeznaczeniem wyłącznie na eksport.
3. Za warunkowo kwalifikowany może być uznany materiał siewny odmian zgłoszonych do rejestru.
4. Po wpisaniu odmiany do rejestru uznaje się - na wniosek zainteresowanego - warunkowo kwalifikowany materiał siewny tej odmiany za materiał kwalifikowany.
5. W razie odmowy wpisania odmiany do rejestru uznaje się - na wniosek zainteresowanego - warunkowo kwalifikowany materiał siewny tej odmiany za materiał kwalifikowany w najniższym stopniu kwalifikacji stosowanym w obrocie. Materiał ten jest dopuszczony do obrotu.
6. Jeżeli przyczyną odmowy wpisania do rejestru jest stwierdzenie przez Centralny Ośrodek, że odmiana

wartością gospodarczą ustępuje wszystkim innym odmianom wpisanym do rejestru, warunkowo kwalifikowany materiał siewny tej odmiany nie może być uznany za kwalifikowany.

7. Jeżeli odmowa wpisania do rejestru dotyczy odmian drzew owocowych oraz krzewów jagodowych warunkowo kwalifikowany materiał szkółkarski tych odmian nie może być uznany za kwalifikowany.
8. Za sprawdzony może być uznany materiał siewny odpowiadający normom lub wymaganiom jakościowym.

Art. 61.

1. Materiał siewny zgłoszony do uznania za kwalifikowany lub warunkowo kwalifikowany podlega ocenie:
  - 1) polowej oraz
  - 2) laboratoryjnej lub ocenie cech zewnętrznych.
2. Materiał siewny o którym mowa w ust. 1, może ponadto podlegać ocenie porównawczej lub weryfikacyjnej.
3. Materiał siewny zgłoszony do uznania za sprawdzony podlega jedynie ocenie laboratoryjnej lub ocenie cech zewnętrznych.

Art. 62.

1. Kontrola materiału siewnego polega na sprawdzaniu przestrzegania przepisów obowiązujących w wytwarzaniu i przechowywaniu materiału siewnego oraz w obrocie tym materiałem.
2. Kontroli materiału siewnego dokonuje się z urzędu.

Art. 63.

1. Ocenę i kontrolę materiału siewnego wykonuje Inspekcja Nasienna.
2. Do zadań Inspekcji Nasiennej ponadto należy:
  - 1) uznawanie materiału siewnego za kwalifikowany, warunkowo kwalifikowany lub sprawdzony,
  - 2) kontrola przestrzegania ustawy i przepisów wydanych na jej podstawie, dotyczących wytwarzania, obrotu oraz oceny materiału siewnego.
3. Inspekcja Nasienna podlega Ministrowi Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej.
4. Organami Inspekcji Nasiennej są: Centralny Inspektorat Inspekcji Nasiennej, zwany dalej "Centralnym Inspektoratem", oraz okręgowe inspektoraty Inspekcji Nasiennej, zwane dalej "okręgowymi inspektoratami".

Art. 64.

1. Do zadań Centralnego Inspektoratu należy w szczególności:
  - 1) ustalanie szczegółowej organizacji oraz nadzór i koordynacja działalności okręgowych inspektoratów,
  - 2) ustalanie i wdrażanie metod oceny materiału siewnego,
  - 3) ustalanie wykazu odmian, których materiał siewny może być uznawany za kwalifikowany lub warunkowo kwalifikowany,
  - 4) określanie stopni kwalifikacji materiału siewnego,
  - 5) ustalanie materiału siewnego podlegającego ocenie porównawczej lub weryfikacyjnej,
  - 6) ustalanie wzorów świadectw,
  - 7) ustalanie, które dokumenty oceny materiału siewnego wystawione za granicą mają moc obowiązującą w

kraju,

8) rozpatrywanie wniosków o powtórne dokonanie oceny materiału siewnego, jeżeli świadectwa oceny wydały okręgowe inspektoraty.

2. Do zadań okręgowego inspektoratu należy w szczególności:

1) ocena materiału siewnego, uznawanie go za kwalifikowany, warunkowo kwalifikowany lub sprawdzony oraz wydawanie świadectw,

2) upoważnianie osób fizycznych i jednostek organizacyjnych do oceny laboratoryjnej materiału siewnego, który ma być uznany za sprawdzony i przeznaczony do obrotu w kraju, oraz cofanie tych uprawnień,

3) upoważnianie osób fizycznych do:

a) dokonywania oceny polowej lub oceny cech zewnętrznych materiału siewnego przeznaczonego na eksport oraz wydawania świadectw,

b) pobierania próbek materiału siewnego do oceny,

4) rozpatrywanie wniosków o powtórne dokonanie oceny:

a) laboratoryjnej, dokonanej przez osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne upoważnione do prowadzenia obrotu materiałem siewnym,

b) polowej lub oceny cech zewnętrznych materiału siewnego przeznaczonego na eksport, jeżeli oceny dokonywały osoby fizyczne, o których mowa w pkt 3 lit. a),

c) cech zewnętrznych, dokonanej przez jednostki organizacyjne lub osoby fizyczne wprowadzające materiał siewny do obrotu,

5) kontrola materiału siewnego,

6) kontrola dokonywania oceny materiału siewnego przez jednostki organizacyjne i osoby fizyczne, o których mowa w art. 66.

Art. 65.

1. Próbkę materiału siewnego do oceny pobierają na zlecenie zainteresowanego osoby fizyczne posiadające upoważnienie okręgowego inspektoratu.

2. Osobom fizycznym, dokonującym oceny polowej, oceny cech zewnętrznych materiału siewnego przeznaczonego na eksport oraz pobierającym próbki materiału siewnego do oceny, za wykonywanie zleconych im czynności przysługuje:

1) bezpłatne zwolnienie od pracy w macierzystym zakładzie pracy na okres nie dłuższy niż 10 dni w roku,

2) wynagrodzenie, którego wysokość ustala Centralny Inspektorat.

3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, nie przysługuje osobom fizycznym za pobieranie próbek w jednostkach organizacyjnych, w których są zatrudnione.

Art. 66.

1. Oceny laboratoryjnej materiału siewnego, który ma być uznany za sprawdzony i przeznaczony do obrotu w kraju, mogą dokonywać również upoważnione przez okręgowy inspektorat osoby fizyczne i jednostki organizacyjne prowadzące obrót tym materiałem. Dokonujący oceny wydają świadectwa.

2. Ocena cech zewnętrznych materiału siewnego przygotowanego do obrotu w kraju oraz wydawanie świadectw należy do obowiązków jednostek organizacyjnych i osób fizycznych wprowadzających ten materiał do obrotu.

Art. 67.

Ocena materiału siewnego dokonywana przez organy Inspekcji Nasiennej podlega opłacie, zwanej dalej "opłatą za ocenę".

Art. 68.

1. Jeżeli zainteresowany nie zgadza się z ustaleniami świadectwa wydanego przez osobę fizyczną, która dokonała oceny polowej lub oceny cech zewnętrznych materiału siewnego przeznaczonego na eksport, lub świadectwa, o którym mowa w art. 66, może zwrócić się do okręgowego inspektoratu, a w razie wydania świadectwa przez okręgowy inspektorat - do Centralnego Inspektoratu z wnioskiem o powtórne dokonanie oceny i wydanie nowego świadectwa.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy złożyć w terminie 3 dni, jeżeli dotyczy świadectwa oceny polowej lub oceny cech zewnętrznych, a w terminie 7 dni, jeżeli dotyczy oceny laboratoryjnej lub oceny weryfikacyjnej. Termin złożenia wniosku biegnie od daty otrzymania świadectwa.
3. Wraz z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, uiszcza się opłatę za ocenę, która w razie uwzględnienia odwołania podlega zwrotowi.

Art. 69.

1. Pracownicy Inspekcji Nasiennej przeprowadzający kontrolę materiału siewnego są uprawnieni do:
  - 1) wstępu na grunty, na których wytwarza się materiał siewny, oraz do pomieszczeń, w których materiał ten się znajduje,
  - 2) kontroli dokumentów i żądania wyjaśnień związanych z wytwarzaniem, przechowywaniem i obrotem materiałem siewnym,
  - 3) zabezpieczenia niezbędnych dokumentów i kontrolowanego materiału siewnego,
  - 4) pobierania nieodpłatnie próbek materiału siewnego.
2. Organy Inspekcji Nasiennej mogą wydawać:
  - 1) zakazy wprowadzania do obrotu i nakazy wyłączenia z obrotu materiału siewnego nie odpowiadającego normom lub wymaganiom jakościowym,
  - 2) nakazy poddania materiału siewnego, o którym mowa w pkt 1, zabiegom uniemożliwiającym użycia go do siewu.
3. Zakazy i nakazy określone w ust. 2 pkt 1 podlegają natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 70.

1. Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej ustala wymagania:
  - 1) dotyczące wytwarzania kwalifikowanego materiału siewnego,
  - 2) jakościowe, dotyczące materiału siewnego w obrocie.
2. Wymagania, o których mowa w ust. 1 pkt 2, tracą moc w razie ustanowienia Polskiej Normy lub normy branżowej.

Art. 71.

Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej określa w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe zasady i tryb:
  - a) przeprowadzania kontroli materiału siewnego,
  - b) ustalania wynagrodzeń osób fizycznych, o których mowa w art. 64 ust. 2 pkt 3,
- 2) w porozumieniu z Ministrem-Szefem Urzędu Rady Ministrów siedziby i zasięgu działania okręgowych inspektoratów Inspekcji Nasiennej,
- 3) w porozumieniu z Ministrem Finansów wysokość opłat za ocenę.

Rozdział 10
Przepisy karne**Art. 72.**

Kto przywłaszcza sobie cudze autorstwo krajowej odmiany oryginalnej - podlega karze pozbawienia wolności do roku, ograniczenia wolności albo grzywny.

Art. 73.

1. Kto:
  - 1) oznacza nazwą odmiany wpisanej do księgi lub rejestru materiał siewny innej lub nieznannej odmiany (art. 5 ust. 3 i art. 21 ust. 3),
  - 2) wytwarza materiał szkółkarski drzew owocowych, roślin jagodowych lub grzybnię grzybów uprawnych bez zezwolenia, o którym mowa w art. 40 ust. 1,
  - 3) prowadzi obrót materiałem siewnym bez zezwolenia, o którym mowa w art. 44 pkt 3,
  - 4) wprowadza do obrotu materiał siewny inny niż wymieniony w art. 45,
  - 5) zbywa lub oferuje do sprzedaży niekwalifikowany materiał szkółkarski drzew owocowych lub roślin jagodowych, z wyjątkiem poziomek (art. 40 ust. 3),
  - 6) utrudnia lub udaremnia działalność organów Inspekcji Nasiennej
- podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.
2. Kto mimo obowiązku nie stosuje:
  - 1) nazwy odmiany zgodnie z art. 6 lub art. 21 ust. 4,
  - 2) wyłącznie materiału siewnego ziemniaka o zdrowotności odpowiadającej materiałowi kwalifikowanemu, o którym mowa w art. 39 ust. 4 pkt 1,
  - 3) kwalifikowanego materiału siewnego zbóż lub ziemniaka, o którym mowa w art. 43 ust. 1
- podlega karze grzywny.
3. W wypadkach określonych w ust. 1 i 2 orzekanie następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 11

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 74.

1. Prawa autorów i osób prowadzących hodowlę odmian, istniejące w dniu wejścia w życie ustawy, pozostają w mocy. Do praw tych stosuje się przepisy, jakim podlegały one przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że jej przepisy stanowią inaczej.
2. Autorom odmian oryginalnych, wpisanych do rejestru, którym wypłacono całą premię autorską przed wejściem w życie ustawy, przysługuje prawo do premii autorskich w niej przewidzianych za okres od wejścia ustawy w życie, jednak nie dłuższy niż dwadzieścia lat od wpisania odmiany do rejestru.
3. Wypłata rat premii autorskich za 1988 r. może nastąpić nie później niż w roku 1990. W tym wypadku wysokość rat premii autorskich ulega zwiększeniu proporcjonalnie do zmiany przeciętnego średniorocznego wynagrodzenia miesięcznego w rolnictwie uspołecznionym.
4. Premie hodowlane za rok 1987 wypłacane będą w 1988 r. z budżetu państwa w oparciu o przepisy obowiązujące przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Art. 75.

Dokumentacja hodowlana i prawo do krajowej odmiany oryginalnej wpisanej do rejestru przed dniem wejścia w życie ustawy przechodzą bezpłatnie na rzecz hodowcy prowadzącego hodowlę zachowawczą tej odmiany.

Art. 76.

1. Materiał siewny:
  - 1) zagranicznych odmian, które wpisuje się do rejestru,
  - 2) krajowych odmian drzew owocowych i roślin jagodowych
- zalecanych do uprawy przez Ministerstwo Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w 1987 r. może być uznawany za kwalifikowany materiał siewny i dopuszczony do obrotu w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie ustawy.
2. Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej ogłosi w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej wykaz odmian, o których mowa w ust. 1.

Art. 77.

Do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, a nie zakończonych do tego dnia decyzją ostateczną, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 78.

1. Przepisy art. 1 pkt 1 i 2, art. 2 ust. 1 pkt 1, 5-9, 11, 12, 17 i 18 oraz ust. 2 i 3, art. 3 ust. 1, 2 i 4, art. 4-16, 17 ust. 1, 2 i 5, art. 18-37, 41, 44, 45, 57 pkt 1, 2, 6 i 10, art. 59 ust. 2 pkt 4, art. 60 ust. 2-7, art. 64 ust. 1 pkt 3, art. 72, 73 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1, art. 74, 75, 76 ust. 1 pkt 1 i art. 80, dotyczące odmiany, stosuje się odpowiednio do składników pierwotnych mieszańca.
2. Do spraw regulowanych w art. 17-19, art. 24-29, art. 39 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 43 ust. 2 pkt 3 nie mają zastosowania przepisy o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym w gospodarce narodowej.

Art. 79.

Tracą moc:

- 1) ustawa z dnia 29 maja 1957 r. o szkółkach drzew i krzewów owocowych (Dz.U. Nr 31, poz. 138),
- 2) ustawa z dnia 16 lutego 1961 r. o hodowli roślin i nasiennictwie (Dz.U. Nr 10, poz. 54).

Art. 80.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1988 r., z tym że uznawanie za kwalifikowany materiał siewny odmian tytoniu i roślin ozdobnych obowiązuje od dnia 1 stycznia 1990 r.

Opracowano na podstawie: Dz.U. z 1987 r. Nr 31, poz. 166, z 1989 r. Nr 6, poz. 33, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 89, poz. 517

^art. 28 skreślony

^pkt 2 skreślony

^kompetencja organów gminy jako zadanie zlecone

^Rozdział 8 skreślony (art. 56-58)